

پنجشنبه 17 دی 1394 - 07:43

سلامت روان مردم باز یچه بیمه‌ها

34 درصد از افراد 19 تا 60 سال در کشور دچار مشکلات روانی‌اند.

34 درصد از افراد 19 تا 60 سال در کشور دچار مشکلات روانی‌اند.

این آمار، نه سیاه نمایی است، نه قصد داریم نگران‌تان کنیم، بلکه نقل بی‌کم و کاست هشدار دیروز رئیس سازمان بهزیستی است، اما بخش نگران‌کننده ماجرا این است که اگر بیماران این آمار قصد داشته باشند برای درمان به روان‌شناس یا مشاور مراجعه کنند باید هزینه‌ای کلان بپردازند چون خدمات روان‌شناسی و مشاوره هنوز در کشورمان تحت پوشش بیمه نیست و به‌همین علت است که بسیاری از این بیماران ترجیح می‌دهند به متخصص مراجعه نکنند تا روزی که دست آخر، اختلال روانی‌شان برای خودشان و دیگران دردسری بزرگ مثل خودکشی یا قتل یا از هم گسسته شدن بنیان خانواده را رقم بزند.

دیروز در دومین اجلاس علمی و کاربردی مدیران ارشد سازمان بهزیستی کشور که در ساری برگزار شد مسائلی مطرح شد که به‌یکی از جدی‌ترین نیازهای جامعه که تحت پوشش قرار گرفتن خدمات مشاوره و روان‌درمانی است، اشاره می‌کند. دیروز وقتی رئیس سازمان بهزیستی پشت تریبون رفت از مسائلی پرده برداشت که این روزها دغدغه بسیاری از کارشناسان حوزه اجتماعی است، انوشیروان محسنی‌بندی با بیان این‌که آسیب‌های اجتماعی در کشور عمیق شده با صراحت اظهار کرد که از هر 10 نفر، 3/4 نفر (بیش از 3 نفر) از افراد بزرگسال دچار اختلالات روانی‌اند و نیاز به درمان تخصصی دارند.

روان‌شناسان و روانپزشکان اصطلاحی دارند به نام «duration of untreated psychosis» که در ایران به آن «تاخیر زمانی در درمان بیماران مبتلا به سایکوز» می‌گویند؛ منظور از سایکوز اختلالات روانی پیچیده است و متخصص‌ها معتقدند هرچقدر این تاخیر زمانی بیشتر باشد احتمال آسیب دیدن بیمار و خانواده‌اش یا حتی اعضای جامعه به واسطه بیماری یک عضو آن بیشتر است و هرچقدر این فاصله کوتاه‌تر شود سطح آسیب‌ها کمتر می‌شود. برای مثال اگر فردی در سال اولی که احساس می‌کند درگیر مبتلا به شک بیمارگونه شدید (پارانویا) شده است به متخصص مراجعه کند یعنی به روان‌شناسی مراجعه کند و از او کمک بخواهد تا خودش او را معالجه کند یا او را به روانپزشک ارجاع بدهد، خطر آسیب رساندن بیمار به خود یا دیگران به شدت کاهش پیدا می‌کند در حالی که اگر تاخیر زمانی مراجعه او به متخصص به چندین سال برسد بسیار احتمال دارد به خودش یا دیگران آسیبی جدی برساند و حتی به علت شک شدید به دیگران بنیان خانوادگی‌اش از هم بپاشد یا مرتکب قتل شود. جالب است بدانید یکی از دلایلی که در کشور ما «تاخیر زمانی در درمان بیماران مبتلا به سایکوز» بسیار طولانی می‌شود، عدم پوشش بیمه‌ای خدمات روان‌شناسی و مشاوره است یعنی بیماران می‌ترسند به مراکز روان درمانی مراجعه کنند چون می‌دانند بیمه از آنها حمایتی نمی‌کند.

حبیب‌الله مسعودی فرید، معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور در گفت‌وگو با جام‌جم هشدار می‌دهد براساس مطالعه‌ای که سال 90 در این باره انجام شد 23/6 درصد افراد بالاتر از 15 سال یک اختلال روان‌شناختی دارند که به مداخله نیاز دارد. افزون بر این 50 درصد اختلالات روانی زیر 14 سال و 75 درصد اختلالات نیز زیر سن 24 سال شروع می‌شود.

این در حالی است که به اعتقاد کارشناسان غربالگری اختلالات روان را باید از سنین دبستان شروع کرد، زیرا براساس بررسی‌هایی که سازمان بهزیستی در مهدهای کودک انجام داده 15 تا 18 درصد از کودکان درجاتی از اضطراب دارند.

خبری از بیمه نیست

نظر وزارت بهداشت درباره تحت پوشش بیمه قرار دادن خدمات روان‌شناسی و مشاوره، چیست؟ اگر قبول کنیم که دکتر حسن قاضی‌زاده‌هاشمی، در راس هرم قدرت این وزارتخانه قرار دارد، باید نتیجه بگیریم که این وزارتخانه کاملاً با تحت پوشش بیمه رفتن خدمات روان درمانی موافق است به طوری که وزیر بهداشت امسال در نمایشگاه مطبوعات در گفت‌وگوی اختصاصی با خبرنگار جام‌جم از این طرح استقبال کرد و علتش را فشار شدید مالی به بیماران روانی و خانواده‌هایشان مطرح کرد.

دکتر عباسعلی الهیاری، رئیس سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره درباره بیمه نبودن خدمات مشاوره و روان‌درمانی به

جام‌جم می‌گوید: در حوزه پیشگیری و مداخله به دلیل نبود بیمه با مشکل روبه‌رو هستیم برای بیمه شدن این خدمات نیز حدود 5 سال است تلاش‌هایی صورت می‌گیرد و با دولت مکاتبه و رایزنی می‌شود، اما هنوز به نتیجه نرسیده است. الهیاری با انتقاد از بودجه اندک سلامت روانی جامعه توضیح می‌دهد: حدود 3 درصد بودجه سلامت به سلامت روان اختصاص پیدا می‌کند.

به گفته او سلامت شهروندان را از چهار بعد می‌توان بررسی کرد سلامت روان، اجتماعی، معنوی و جسمانی نکته اینجاست که براساس تحقیقات 15 درصد از سلامت انسان‌ها به سلامت جسمی آنها بستگی دارد. در واقع حدود 85 درصد باقی مانده به سلامت روان، اجتماعی و معنوی شهروندان مربوط می‌شود. به اعتقاد کارشناسان در نظام سلامت کشورمان متأسفانه به سلامت روان، اجتماعی و معنوی شهروندان پرداخته نمی‌شود و این بی‌توجهی سبب می‌شود سلامت جسمانی آنها نیز تحت سلامت روان آسیب ببیند.

هزینه‌های بالا و اشفته بازار
به نظر می‌رسد بی‌توجهی مسئولان به سلامت روان شهروندان آثار سوء خود را در سال‌های پیش رو بیش از پیش نشان دهد، زیرا هزینه‌های بالای دریافت خدمات مشاوره و روان‌درمانی همچون سدی است که راه را بر سلامت شهروندان بسته کرده است، این در حالی است که رشد افسار گسیخته آسیب‌های اجتماعی دیگری نظیر طلاق و اعتیاد را نیز می‌توان به پای نبود خدمات روان‌شناسی و مشاوره کارآمد گذاشت، چون مسئولان معاونت ساماندهی امور جوانان وزارت ورزش و جوانان نیز تاکنون نتوانسته‌اند خدمات مشاوره مناسبی به جوانانی که قصد ازدواج دارند ارائه کنند. رئیس سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره درباره تعرفه‌های سازمان روان‌شناسی یادآور می‌شود: با توجه به شرایط ما سعی کرده‌ایم حداقل‌ها را در تعیین تعرفه‌ها در نظر بگیریم.

این تعرفه‌ها با توجه به مدرک تحصیلی، تجربه، هیات علمی بودن یا نبودن، ساکن بودن در شهرستان یا پایتخت متفاوت است و برای هر 45 دقیقه از 17 هزار تومان شروع شده و به 60 هزار تومان می‌رسد. اما با آن که رئیس سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره همه مشکلات را زیر سر کسانی می‌داند که بدون مجوز یا با جعل مدرک مردم را سرکیسه می‌کنند بررسی‌های میدانی جام‌جم نشان می‌دهد بسیاری از سودجویان هم برخی روان‌شناسان و مشاوران قانون‌شکن هستند که اعتقادی به تعرفه‌های سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره ندارند.

بیمه روان درمانی، نیاز امروز کشور
کارشناسان معتقدند ارائه خدمات مشاوره مناسب نیاز همه انسان‌هاست و می‌تواند برای افراد سالم نیز حکم پیشگیری از بیماری را داشته باشد.

الهیاری خاطرنشان می‌کند: کم‌توجهی به این نیاز جامعه سبب شده این روزها افراد فرصت‌طلب با برگزاری کلاس‌های انرژی‌درمانی به کلاهبرداری از مردم بپردازند یا با تبلیغ عرفان‌های کاذب برای شهروندان مشکلات بیشتری ایجاد کنند. حمیدرضا عزیزی‌فارسانی، عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس نیز در گفت‌وگو با جام‌جم می‌افزاید: با توجه به صنعتی شدن و افزایش استفاده از فناوری‌های جدید دغدغه واسترس‌های محیطی شهروندان افزایش پیدا کرده به همین خاطر نیاز بیشتری به خدمات مشاوره پیدا می‌کنند. او یادآور می‌شود: با توجه به استفاده نامناسب از فناوری مانند فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی ارتباط اعضای خانواده‌ها با یکدیگر کم شده و برطرف کردن آنها نیز به خدمات مشاوره و روان‌درمانی دارد، اما با توجه به هزینه‌های بالای این خدمات کمتر شهروندی می‌تواند از آن استفاده کند.

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس تأکید می‌کند: کمبود منابع مالی بیمه‌ها و دولت مشکل ساز شده و مسئولان باید به سلامت روان شهروندان توجه بیشتری کرده برای تحت پوشش قرار گرفتن آنها از سوی بیمه‌ها تلاش کنند. به هر حال به نظر می‌رسد برای کاستن از آسیب‌های اجتماعی بسیار خطرناک مثل انواع بزه و مسائلی مانند مشکلات خانوادگی، طلاق، اعتیاد و مشکلات تربیتی و روانی کودکان که هزینه جبران‌ناپذیری به جامعه تحمیل می‌کند خانواده‌ها باید دسترسی راحت‌تری به خدمات مشاوره پیدا کنند و این مهم فقط با حمایت دولت از خانواده‌ها محقق می‌شود.

تعرفه غیرقانونی برخی متخصصان با مدرک دکتری در تهران (قیمت‌ها به تومان)
تعرفه مصوب روان‌شناسان برای یک جلسه خدمات روان درمانی 45 دقیقه‌ای (به ریال)
مهدی آیینی
جامعه